

Нещодавна практика
ЄСПЛ
Правило 39 Регламенту
ЄСПЛ

Ерік Сванідзе
м. Київ
листопад 2016 року

Практика ЄСПЛ:

- Динамічна/Зростає
- Не прямолінійна = більш комплексна (чи є цьому якась межа?) Деякі **алгоритми**
- Декілька важливих змін
- Процесуальні обов'язки

Справа “Армані да Сільва проти Сполученого Королівства” (Armani Da Silva v. the UK) 30.03.2016 [ВП]

- Адміністративні правопорушення + Стаття 6

Справа “Карелін проти Росії” (Karelin v. Russia) 20.09.2016 [ВП]

- Норми доказування: КПК 86.1 = встановлений порядок (86-89, оскарження 42.3, 214, 99.2 - детектив)
- Правило 39 Регламенту Суду

Практика ЄСПЛ щодо прийнятності доказів

- Справедливість - всеосяжний принцип, що застосовується до всіх аспектів провадження (6.1)
- Його завдання в контексті **ч. 1 Статті 6** полягає не в тому, щоб визначити, чи були докази отримані незаконним шляхом, а в тому, щоб визначити чи не призвело застосування таких “незаконних методів” до порушення іншого права, захищеного Конвенцією.

справа “Алі проти Румунії” (Ali v. Romania)

Прийнятність доказів = порушення Статті 6

- Порушення будь-якого стандарту/ матеріальної статті ЄКПЛ

+

- Проведення в цілому, в тому числі метод отримання доказів, було справедливим (АВТОМАТИЧНО та УМОВНО)

=

- Порушення Статті 6 з огляду на справедливість

НАЙЧАСТІШІ ПРИЧИНИ (Перша складова) **Стаття 6 (Гарантії)**

Інше

Статті/незаконність?

Стаття 8

Справа "Нечипорук та Йонкало проти України"
(*Nechiporuk and Yonkalo v. Ukraine*)

Стаття 3

Стаття 3 + зізнання + речові докази = **АВТОМАТИЧНО**

- Докази вини – у формі зізнання або речових доказів – отримані в результаті проявів насильства або жорсткості, чи в результаті інших форм поводження, які можна класифікувати як катування, ніколи не можна приймати як доказ вини жертви, незалежно від їхньої доказової цінності.

Справа “Арутюнян проти Вірменії” (Harutyunyan v. Armenia) 2007 р.

*справа “Гефген проти Німеччини” (Gäfgen v. Germany) 2010 [ВП] **АНТИДОТ?***

Стаття 6.3 (с) захист + зізнання + речові докази = **АВТОМАТИЧНО**

- Зізнання + інші зізнавальні докази, отримані без присутності адвоката.
- Не дозволили зв'язатися з родичами після арешту. Немає доказів того, що слідчий негайно повідомив родину заявника про його арешт або того, що заявник просив його це не робити.
- Формально призначений адвокат.

Справа “Павленко проти Росії” (Pavlenko v. Russia) 2010 р.

Докази, отримані на досудовому етапі

- Навіть ураховуючи той факт, що під час судового засідання заявник мав можливість оскаржувати докази проти нього в ході змагального процесу і користуватись допомогою адвоката, Суд < . . . > дійшов висновку, що недоліки, які стосувалися юридичної підтримки на цьому етапі серйозно підірвали позицію захисту під час судового засідання (КПК України)
Справа “Павленко проти Росії” (Pavlenko v. Russia) 2010 р.

Стаття 6.1 ЄКПЛ – “Справедливість”

Отримання та дослідження доказів
“Справедливий баланс” або “рівність сторін”

“кожна сторона має отримати належну можливість викласти свої аргументи, **в тому числі докази**, за умов, які не ставлять її у **суттєво не вигідне становище** порівняно з її опонентом”

Справа “Делькур проти Бельгії” (Delcourt v Belgium) 1970 р.

Справа “Домбо Бегеер проти Нідерландів” (Dombo Beheer v Netherlands) 1993 р.

... 6.3 (d)

Позасудові та інші нестандартні докази

- Загальне правило: докази вважаються прийнятними, лише якщо вони представлені під час судового засідання з можливістю їх оскарження
  - Виняток: відсутні свідки (з чужих слів), анонімні
  - Умови (нещодавні зміни) = три кроки:
    - чи необхідно було приймати свідчення з чужих слів (смерть, страх/загроза)
    - єдиний або вирішальний
    - врівноважувальні фактори, в тому числі серйозні процесуальні гарантії **(АНТИДОТ)**
- Справа “Аль-Хаваджа та Тагері проти Сполученого Королівства” (Al-Khawaja and Tahery v. the United Kingdom), 2011 р. (ВП)***

Стаття 6.1 ЄКПЛ – “Справедливість”

Отримання та дослідження доказів

Справа “Ходорковський та Лебедєв проти Росії” (*Khodorkovskiy and Lebedev v. Russia*), 2013 р.

- *Залякування свідків*
- *Недостовірні докази обвинувачення або такі, які отримані незаконним шляхом (порушення національних процедур, обшуки)*
- *Неможливість перевірити свідчення свідка з боку обвинувачення*
- *Відхилення висновку експертів захисту*
- *Нерозкриття виправдувальних матеріалів*

Справа “Тер-Саргсян проти Вірменії” (*Ter-Sargsyan v. Armenia*) (27.10.2016)

- *За межами країни*

Інші аспекти отримання та дослідження доказів

- Відмова від дачі показань, а також право відмови від свідчення проти себе. Втручання. Єдине пояснення.

Справа “Джон Мюррей проти Сполученого Королівства” (John Murray v. the United Kingdom)

- Таємний агент. Провокація:
  - відповідні підстави для втручання
  - без втручання було б скоєно

Справа “Тейшейра де Кастро проти Португалії” (Teixeira de Castro v. Portugal)

СПРАВЕДЛИВІСТЬ = 6.1 багатоетапність

Прийнятність доказів відповідно до Статті 8 (приватність)

Приклади прийнятних доказів:

- Обшуки та конфіскація *Справа “М'єле проти Франції” (Mialhe v. France)*
- Прослуховувальні пристрої *Справа “Биков проти Росії” (Vykov v. Russia)*
- Відео- та аудіо- спостереження *справа “Перрі проти Сполученого Королівства” (Perry v. UK)*

... СПРАВЕДЛИВІСТЬ = 6.1 багатоетапність

Застосовується така ж багатоетапна система

Лише 3 (просто) або 3+6

Лише 8 (просто) або 8+6

Правило 39 – тимчасові заходи (Стаття 34 – не перешкоджати)

Негайні заходи непоправна шкода +
безпосередній ризик + належний запит (до/після
заяви)

*Справа “Маматкулов та Аскарров проти Туреччини”
(Matatkulov and Askarov v. Turkey) [ВП], 2005 р.*

*Справа “Паладі проти Молдови” (Paladi v. Moldova) [ВП],
2009 р.*

**Найтиповіші: Передача до іншої юрисдикції; стан
здоров'я; умови**

Практична рекомендація (Голова Суду у відповідності
із Правилком 32 Регламенту Суду 5.03.2003 + 6.10.2009 + 7.10.2011)
588 з майже 7000 (у 2012-2015 роках)

Правило 39 ЗАПИТ

- **ПОШТОЮ (CHRONO) або факсом (+333 88 41 27 30)**
- **Не електронною поштою**
- **Робочі дні**
- **Шаблон відсутній - Зазначити Правило 39**
- **Мова**
- **ОБҐРУНТУВАННЯ** (ризика та статті ЄКПЛ)
- **Неефективність (відсутність) національних засобів захисту (процедур) відкладальної дії**
- Дата /час (передачі до юрисдикції)
- Супроводжувальні документи, зокрема відповідні рішення національного суду, арбітражного суду тощо
- Контактні дані
- Запропонуйте захід (реалістичний) **Справа “Тимошенко проти України” (Tymoshenko v. Ukraine)**